

PÄÄTÖS

TOIMINNANHARJOITTAJA: Biologian laitos
Joensuun yliopisto
PL 111
80101 Joensuu

HAKEMUS: 1/MB/05 saapumispäivä 15.2.2005

SELOSTUS ASIASTA

Hakemuksen sisältö

Geenitekniikkalain (377/1995) 17 § mukainen hakemus muuntogeenisten organismien tarkoituksellisesta levittämisestä muussa kuin markkinoillesaattamistarkoituksessa.

Muuntogeeninen kasvi

Hakemus koskee muuntogeenistä (GM-) koivua (*Betula pendula*), joka on tehty kukkimattomaksi. Kukkimattomuuden aiheuttaa *barnaasi*-geeni, jota säätelee rauduskoivun kukintospesifisen geenin (*BpFULL1*) säätelyalue (*BpMADS5pro*). Merkkigeeninä on neomysiinifosfotransferaasigeeni (*nptII*). Geeninsiirrossa on käytetty *Agrobacterium*-välitteistä transformaatiota. Kokeessa käytetään koivukloonin BPM5 neljää muuntogeenistä linjaa.

Koe-alue ja -aika

Koealue sijaitsee Joensuussa kasvitieteellisen puutarhan Botanian alueella. Kokeen kokonaispinta-ala suoja-alueineen on 1000 m². Koeaika on 2005-2008.

Kokeen tarkoitus ja toteutus

Tarkoituksena on tutkia GM-koivujen mahdollisia ympäristövaikutuksia. Tietoa saadaan mm. kukkimisen estämisen pysyvyydestä ja ekologisista vuorovaikutuksista. Mahdolliset ennakoimattomat haitalliset vaikutukset ovat kyseisessä kokeessa erityisen mielenkiinnon kohteena, ja niitä pyritään selvittämään tutkimalla mm. muutoksia geenien ilmentymisessä, kasvien kemiallisessa koostumuksessa, kasvien vastustuskyvyssä kasvinsyöjille ja patogeeneille, sekä maaperäeliöyhteisön toiminnassa.

Aidatulle koealueelle istutetaan 450 muuntogeenistä koivua.

Riskinarviointi

Toiminnanharjoittajan laatiman riskinarvioinnin johtopäätöksissä todetaan, ettei ole syytä olettaa kokeen aiheuttavan vaaraa ihmisen tai eläinten terveydelle tai ympäristölle. Mahdollisuus siirtogeenin leviämiseen on erittäin pieni, koska kukkimattomuus estää geenien siirtymisen luonnonpopulaatioihin. Siirrettyjen geenien ei oleteta vaikuttavan suoraan muihin organismeihin. Myöskään ei oleteta syntyvän mitään vaikutuksia maaperän biogeokemiallisiin prosesseihin.

Asiantuntijalausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunnot Suomen ympäristökeskukselta ja Metsäntutkimuslaitokselta, joiden perusteella lautakunta päätti kokouksessaan 19.4.2005 pyytää toiminnanharjoittajalta lisätietoja.

Yleisön kuuleminen

Hakemuksesta on kuultu yleisöä geenitekniikkalain 36 b §:n mukaisesti. Yleisön kuulemisen aikana geenitekniikan lautakunnalle toimitettiin kommentit kolmelta taholta: Suomen luonnonsuojeluliitolta, Maan ystävät ry:ltä ja Kansalaisten Bioturvayhdistys ry:ltä.

RATKAISU

Geenitekniikan lautakunta myöntää Joensuun yliopiston Biologian laitokselle luvan muuntogeenisen koivun tarkoitukselliseen levittämiseen ympäristöön muussa kuin markkinoillesaattamistarkoituksessa vuosille 2005-2008 hakemuksen mukaisesti seuraavin lisäehdoin:

1. Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa viimeistään kaksi viikkoa ennen kokeen perustamista geenitekniikan lautakunnalle yksityiskohtainen koesuunnitelma, josta selviää koivujen sijainti koealueella mukaan lukien suoja-alueille istutettavat tavalliset koivut.
2. Jos jokin GM-koivuyksilö alkaa odottamattomasti muodostaa kukintoja, saman linjan muut yksilöt tulee ottaa erityistarkkailuun, jolloin kukintojen muodostuminen tulee tutkia viikoittain.
3. Jos vähintään 20% saman linjan yksilöistä alkaa muodostaa kukintoja, kyseisen GM-linjan kaikki koivut tulee poistaa kantoineen kasvukauden loppuun mennessä. Poistetut koivut hävitetään joko autoklavoimalla tai polttamalla.
4. Kokeen jälkiseuranta-aika on kolme vuotta kokeen päättymisestä lukien. Jälkiseuranta-aikana koealue ja suoja-alue käsitellään rikkakasvihävitteellä. Toiminnanharjoittajan tulee jälkiseuranta-aikana tarkastaa koealue vähintään kolme kertaa kasvukaudessa ja antaa geenitekniikan lautakunnalle vuosittain väliraportti levittämisen jälkeisestä seurannasta.

Kokeen tarkastusten yhteysviranomaisena toimii Suomen ympäristökeskus.

Perustelut

Geenitekniikkalain 8 §:n ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (110/2005) 6 luvun mukaisessa riskinarvioinnissa ei ole havaittu vaaraa ihmisen tai eläinten terveydelle tai ympäristölle ja koejärjestelyt ovat riittäviä estämään ennakoimattomat ympäristövaikutukset. Hakemuksen tekniset asiakirjat on laadittu geenitekniikkalain 17 §:n sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (110/2005) 4 luvun mukaisesti ja toiminnanharjoittaja on toimittanut geenitekniikan lautakunnan pyytämät lisätiedot.

Yleisön kuulemisen aikana esitetyissä kommentteissa ei ole ilmennyt sellaisia riskinarviointiin liittyviä seikkoja, jotka olisivat hakemuksen arvioinnin kannalta olennaisia tai jäisivät huomioimatta hakemukseen sisältyvässä riskinarvioinnissa tai päätösehdotukseen sisältyvässä lupaehtoisissa.

Edellä todetun perusteella geenitekniikkalain 18 §:ssä mainitut edellytykset luvan myöntämiselle täyttyvät.

Sovelletut säännökset

Geenitekniikkalaki (377/1995) 18 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus muuntogeenisten organismien tarkoituksellisesta levittämisestä (110/2005) 4 ja 6 luku

Hallintolaki (434/2003) 31 § ja 45 §

Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Pirjo H. Mäkelä
Puheenjohtaja

Irma Salovuori
Esittelijä

Liite geenitekniikan lautakunnan päätökseen

VALITUSOSOITUS

Geenitekniikan lautakunnan päätökseen voi hakea muutosta valittamalla korkeimmalle hallinto-oikeudelle. (Geenitekniikkalaki 44 §)

Päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu, tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen, tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. (Hallintolainkäyttölaki 6 §)

Valituskirjelmä on toimitettava suoraan korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Yhteystiedot ovat:

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS:

POSTIOSOITE	PL 180, 00131 Helsinki
KÄYNTIOSOITE	Unioninkatu 16, Helsinki
TELEKOPIONUMERO	(09) 1853 382
SÄHKÖPOSTIOSOITE	Korkein.hallinto-oikeus@om.fi
PUHELINVAIHDE	(09) 18531
ASIAKASPALVELU	(09) 1853 233

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei lasketa lukuun. (Hallintolainkäyttölaki 23 §). Mikäli lopullinen päätösasiakirja on toimitettu toiminnanharjoittajalle postitse kirjaamattomassa kirjeessä, katsotaan tiedoksisaannin tapahtuneen seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi. (Laki tiedoksiannosta hallintoasioissa 22 §)

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta;
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan, valittajan nimi ja kotikunta sekä laillisen edustajan tai asiamiehen, tai jos valituksen on laatinut joku muu henkilö, tämän nimi ja kotikunta,
- 4) postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.
- 5) Lisäksi valittajan, laillisen edustajan, tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. (Hallintolainkäyttölaki 23 ja 24 §)

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä;
- 2) todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja sen mukaan kuin hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään. (Hallintolainkäyttölaki 25 §)